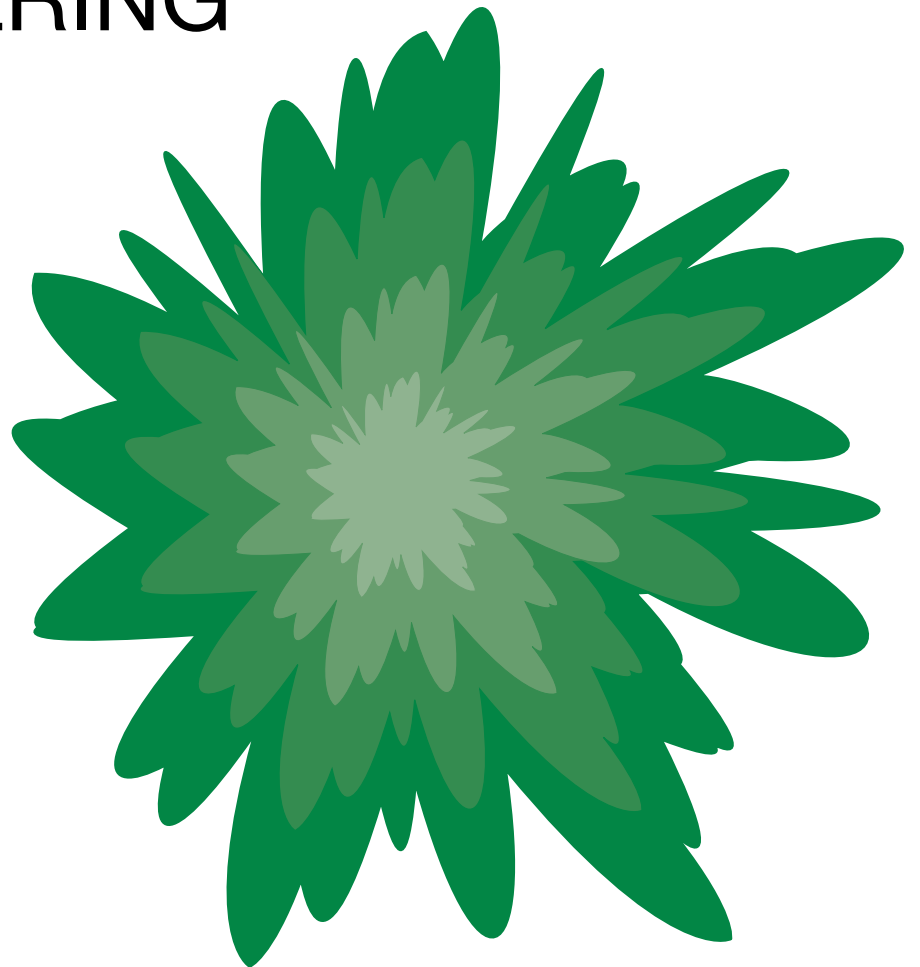

E-bok 007

ØKONOMI- FALL- GRUBER

I EGEN NÆRING

2012

Otto Risanger

skatt og økonomi
drivBEDRE.no

Otto Risanger

[Gå til innhold](#)

ØKONOMI-
FALLGRUBER

i
egen
næring

R!SANGERS E-BOK 007 - **DrivBedre-pakken**

Utgitt av R!SANGER AS
Dronningensgt 22, 0154 OSLO
Tlf: 22 33 39 27
post@risanger.no
www.risanger.no

Forsideomslag:
Rune Drevland –
rune@push-design.no

© Otto Risanger 2004-12

ISBN 978-82-7573-107-2

Det må ikke kopieres fra denne bok i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, Interesseorganisasjon for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

LES MINDRE - LÆR MER!

R!SANGERS E-BØKER i **DrivBedre-pakken** skal på kort tid gi deg innblikk i og oversikt over temaer der du ønsker bedre innsikt. Du skal lære hvordan tingene virker og henger sammen, uten å gå veien innom alle forbehold, alle detaljer og alle faguttrykk.

Kunder om DrivBedre-pakken (40 ebøker i oppdateringsabonnement):

“Utrolig mye nyttig informasjon. Veldig verdifull tjeneste” – “Har spart meg for titusener av kroner” – “Hadde aldri hatt mulighet til å finne ut av denne informasjonen selv” – “Sparte meg for mye penger” – “En god investering!” – “Prisen tatt i betraktning var det ingen tvil om å kjøpe hele pakken”

Les mer på www.risanger.no/drivbedre-pakken

INNHold

OM ENKELTPERSONFORETAK mm

Ansvarlig også for privat formue - Regnskap, skatt - Fradrag - Underskudd
- Overskudd

SJEKKLISTE VED OPPSTART AV EGET FORETAK

Dette må du gjøre - Selve etableringen - Skal selskapet ha ansatte? -
Vanlig drift - Andre plikter - Dette bør du gjøre

ØKONOMI, REGNSKAP

Låne av kassa - Næringsoppgaven som årsoppgjør - Digitale
regnskapsbilag - Oppbevaring 10 og 3 1/2 år - Krav til bilag - Spesifiserte
uttak - Kontantomsetning - Lønnsbilag - Føre regnskapet selv? -
Tidsfrister: Stol ikke på revisor og regnskapsbyrå - Ansvar for
regnskapstall - Organisasjonsnummer

SKATTEFRI OMDANNING FRA ENK TIL AS

Revisjonsfritak i små AS – Krav til aksjekapital redusert til 30.000 kroner
– For hvilke ENK kan omdanning være hensiktsmessig – Når bør du velge
ENK eller billig-AS?

ØKONOMISTYRING I GODE OG DÅRLIGE TIDER

Økonomisk styring - Budsjett - Likviditetsbudsjett - Løpende kontroll med
økonomien - Investeringer over driften - Store kunder - Tiltak ved
likviditetskrise - Når driften går dårlig - Lojalitet kan forsvinne - Gratis å
begjære konkurs - Konkursregister - Konkurskarantene - Egeninkasso
eller inkassobyrå?

SKATT, TREKK, AVGIFT, FERIEPENGER

Forskuddstrekk - Skattetrekkskonto - Mangler midler til trekk -
Forskuddstrekk brukt til drift - Forskjøvet forskuddstrekk gir bedre
likviditet - Forskuddstrekk foran arbeidsgiveravgift - Feriepenger på egen
konto - Forsinket levering av MVA-oppgave - Forfallsdatoer - Skjerpede
skattekontroller - Ansvar for underleverandører? - Mer enn 10.000 i
kontanter betyr tapt rett til fradrag - Gjelder også lønn - Penger inn eller
ut av Norge

NÅR NÆRINGSINNTekten ØKER

Skattebetaling når næringsinntekten øker

DRIVE VIRKSOMHET I EN KRISETID

Sjekkliste: Hva kan gjøres? 60 tips

OM ENKELTPERSONFORETAK, NÆRINGSDRIFT MM

Betegnelsen "enkeltpersonforetak" - her forkortet ENK - forteller bare om eierformen, ikke om antall ansatte, om størrelsen på omsetningen osv. Du kan eie et enkeltpersonforetak og ha masser av ansatte i foretaket, og/eller du kan ha en kjempeomsetning. Enkeltpersonforetak er det like fullt.

Enkeltpersonforetak (ofte kalt enkeltmannsforetak) utgjør 1/3 av norske foretak. ENK er en vanlig firmatype innen handel og håndverk, men også innen mange tjenesteytende næringer.

Ofte er det få ansatte og forholdsvis lite kapital skutt inn i et ENK. I mange tilfeller er bare eieren selv aktiv i virksomheten.

ANSVARLIG FOR ALL FORMUE, OGSÅ DEN PRIVATE

Selv om det er et faktisk skille mellom næringsvirksomheten og enkeltpersonforetaks-eierens andre (evt private) aktiviteter, er det ikke noe slikt skille når det gjelder ansvar overfor kreditorene.

Hele eierens private formue (sparebeløp, bolig, bil osv) kan gå med til å dekke gjeld som er oppstått i forbindelse med enkeltpersonforetaket, feks til leverandører, ansatte, utleier osv - på samme måten som formuen kan gå med til å dekke privat gjeld til kredittkortselskapet eller kjøpmannen.

REGNSKAP - OVERSKUDD, UNDERSKUDD

Også de minste enkeltpersonforetak har plikt til å følge de strenge reglene i regnskapsloven. Regnskapet for enkeltpersonforetaket omfatter bare inntekter og utgifter i forbindelse med næringsvirksomheten.

Regnskapet avgjør hvilket resultat - overskudd eller underskudd - som går inn i eierens selvangivelse og påvirker skatten.

Overskudd gir - utenom primærnæringene - beskatning opp til 51,0 prosent (2011), med høyeste sats for toppskatt. 10.000 kroner i økt overskudd gir opptil 5100 kroner i økt skatt.

Underskudd i næring har en fradragseffekt på 28 prosent, hvis det er annen alminnelig inntekt å trekke fra i. 10.000 kroner underskudd i næring gir opptil 2800 kroner i redusert skatt.

For de nederste 43.600 kroner (2011) i alminnelig inntekt er fradragseffekten null (87.200 kroner i skatteklasser 1 og 2).

Underskudd i alminnelig inntekt skal videre trekkes fra i ektefelles inntekt hvis det ikke er full dekning for fradrag for underskuddet i din egen inntekt. Er det fremdeles udekket underskudd, føres resten videre til fradrag året etter, og om nødvendig påfølgende år.

NÆRINGSINNTEKT

Overskudd i næring er næringsinntekt.

Næringsinntekt gir ikke grunnlag for dagpenger ved arbeidsløshet. (Men en person som driver et enkeltpersonforetak, samtidig som han/hun arbeider som arbeidstaker hos en annen arbeidsgiver, har rett på dagpenger av lønnsinntekten.)

Næringsinntekt gir grunnlag for sykepenger fra folketrygden, men bare 65 prosent fra 17. dag, hvis man ikke har tegnet utvidet syketrygd (tilleggsforsikring).

SJEKKLISTE VED OPPSTART AV EGET FORETAK

Her er en oversikt med nyttige punkter om hva du må og hva du bør gjøre i forbindelse med oppstart av eget foretak.

Lista er ikke uttømmende, men kan være grei som hjelpemiddel for den som ikke har drevet egen virksomhet før.

1) DETTE MÅ DU GJØRE

Selve etableringen

Her må du:

- Avklare om det er registreringsplikt for selskapet.
- Sjekke at du kan registrere det firmanavnet du ønsker for selskapet og at det er lovlig - sjekk Brønnøysundregisteret på www.brreg.no. Husk at enkeltpersonforetak må ha med innehaverens etternavn i det fullstendige navnet til selskapet.
- Sende inn registreringsmelding til Brønnøysundregistrene (det finnes en forenklet blankett for enkeltpersonforetak blant annet på www.altinn.no).
- Skal enkeltpersonforetaket kun tilby tjenester eller selge egenproduserte varer, er det tilstrekkelig å registrere selskapet i Enhetsregisteret, som er gratis. Bare hvis foretaket har ansatte eller innenfor en 12 måneders periode har en mva-pliktig omsetning på 50 000 kroner eller mer, må foretaket registreres i Foretaksregisteret.
- Skal enkeltpersonforetaket videreselge innkjøpte varer, må selskapet registreres i Foretaksregisteret.
- Få fastlagt forskuddsskatt og be om innbetalingskort (fire årlige forfall) hos skattekontoret.

Skal selskapet ha ansatte?

I så fall må du:

- Registrere ansatte i Arbeidstaker-/Arbeidsgiverregisteret (NAV).
- Tegne yrkesskadeforsikring for de ansatte i privat forsikringsselskap.
- Lage ansettelsesavtaler for alle arbeidsforhold.
- Opprette egen skattetrekkkonto i banken (forskuddstrekk av lønn til ansatte).
- Lage HMS-plan (helse, miljø og sikkerhet) for bedriften.

Vanlig drift/andre plikter

- Sjekke eventuell mva-plikt (lovverk/regler og rutiner) hos skattekontoret eller på www.skatteetaten.no.
- Påføre foretakets navn og adresse - pluss organisasjonsnummer (etterfulgt av mva hvis foretaket er mva-pliktig) - på alle forretningsdokumenter, som for eksempel brevpapir, faktura, ordresedler og andre trykksaker som representerer selskapet utad.
- Ajourføre og følge opp krav og frister i forhold til mva, arbeidsgiveravgift og skattetrekk (samarbeid med eventuell regnskapsfører).

2) DETTE BØR DU GJØRE

- Vurdere om selskapet skal ha egen regnskapsfører eller ikke - i tilfelle bør du avtale samarbeidsform.
- Sjekke ut regnskapsprogrammer som kan være aktuelle.
- Formulere forretningsidé (1-3 setninger) og lage en forretningsplan.
- Tegne forsikringer for selskapet: Brann, innbrudd og vannskade, ansvarsforsikring, ulykkesforsikring (spesielt ved utsatte yrker) og nøkkelpersonforsikring.
- Beskytte foretaksnavnet som varemerke (kan være aktuelt i noen tilfeller).
- Avtale samarbeidsform med bank, speditør og andre viktige partnere. Lag enkle, men oversiktlige skriftlige avtaler.
- Vurdere leieavtale for lokaler når det gjelder varighet, mulighet for fornyelse, endringer, oppsigelse, begrensninger, mulighet for framleie, renhold, andel av felleskostnader mm.
- Tidligst mulig ordne med telefon, nettforbindelse osv.
- Registrere firmaet som ny abonnent på elektrisk kraft. Husk måleravlesning.
- Lage rutiner for markedsføring - for eksempel oppføring i telefonkatalog, Internett osv.
- Bestille nødvendige trykksaker: Brevark, visittkort, brosjyrer osv.

ØKONOMI, REGNSKAP

Kan en innehaver av et enkeltpersonforetak låne av kassa?

Ja. I et enkeltpersonforetak er det dine egne penger. Bruk dem til hva du vil, så sant du ikke bruker opp forskuddstrekk i lønn til ansatte, feriepengene du skal sette av for senere utbetaling, arbeidsgiveravgift, din egen forskuddsskatt, penger som du senere blir skyldig i skatt, skyldig moms - eller andre penger som egentlig tilhører kreditorer osv.

REGNSKAP - BARE BOKFØRINGSPLIKT

Enkeltpersonforetak (selvstendig næringsdrivende) har etter bokføringsloven bare bokføringsplikt (tidligere "begrenset regnskapsplikt") så sant de ikke har eiendeler i næringen på minst 20 millioner kroner eller flere enn 20 ansatte.

NÆRINGSOPPGAVEN SOM ÅRSOPPGJØR

Leverer en selvstendig næringsdrivende Næringsoppgave 1 sammen med selvangivelsen, er kravet til et skattemessig årsoppgjør oppfylt.

En næringsdrivende trenger ikke utarbeide noe årsoppgjør i tillegg, heller ikke skrive noen årsberetning eller gi andre opplysninger.

MERK! Uavhengig av dette, minner vi om at den næringsdrivende også skal levere skjemaet Personinntekt fra enkeltpersonforetak sammen med selvangivelsen. Men dette siste skjemaet har med ligningen (beskatningen) av personen å gjøre, ikke med årsoppgjøret for næringen.

Men næringsoppgaven må likevel være basert på et regnskapsopplegg med tilhørende dokumentasjon osv som oppfyller regnskapslovens krav.

FULLSTENDIG REGISTRERING

I regnskapsloven er kravet fullstendig og sikker registrering.

Opplysningene skal være dokumenterte. Det stilles klare krav om innholdet av dokumentasjon og underdokumentasjon, bl a inngående og utgående fakturaer. Ordre- og bestillingssystemer, lagersystemer, kassasystemer og lønssystemer går inn som en del av regnskapssystemet.

Inngående og utgående ordrer, dvs bestillinger, skal registreres i regnskapet, enten i hovedregnskapet eller i et delregnskap.

Det samme gjelder tilgang og avgang fra lager.

Også avtaler som gjelder virksomheten (unntatt enkeltleveranser), korrespondanse som gir viktig informasjon vedr en registrert opplysning, ordresedler og pakkesedler og timelister mv som har betydning for skatt eller avgift, skal inn i regnskapet ifølge loven.

10 ÅRS OG 3,5 ÅRS OPPBEVARINGSTID

For bokførte opplysninger, dokumentasjon av disse og pliktig regnskapsrapportering gjelder fortsatt kravet om 10 års oppbevaringstid.

For sekundærdokumentasjon, som

- avtaler,
- korrespondanse,
- utgående pakksedler og lignende

vil det være en oppbevaringstid på 3,5 år. Dette er en lempning i forhold til tidligere bestemmelser om 10 års oppbevaring.

OPPRETTHOLDER LESEKVALITETEN

Regnskapsmateriale og regnskapsdata skal oppbevares på et medium som opprettholder lesekvaliteten i hele oppbevaringsperioden.

SIKKERHETSKOPI

Det skal foreligge en sikkerhets kopi av elektronisk regnskapsmateriale. Sikkerhetskopien skal oppbevares adskilt fra originalen.

UNNTAK FRA OPPBEVARINGSTID

Dokumentasjon av antall arbeidede timer i henhold til § 5-6 femte ledd skal oppbevares i Norge i 3 år og 6 måneder etter regnskapsårets slutt.

Bokføringspliktige som har mindre enn fem millioner kroner i omsetning eksklusive merverdiavgift, er unntatt fra kravet i bokføringsloven om å ha bokførte opplysninger tilgjengelig elektronisk.

MINIMUMSKRAV TIL REGNSKAPSBILAGENE

Kostnader og inntekter skal være legitimert med nummererte og daterte bilag. Her er kravene til hvert eneste bilag i ditt regnskap (les nøye):

- dato for utstedelse av dokumentasjonen,
- angivelse av partene (navn og adresse til både selger og kjøper)
- ytelsens art og mengde
- tidspunkt og sted for levering av ytelsen
- vederlag og betalingsforfall, og
- eventuelle avgifter knyttet til transaksjonen

Partenes navn og adresse trengs ikke nødvendigvis oppgis hvis de lett kan identifiseres på annen måte, feks ved hjelp av kundenummer. Kravet om "ytelsens art og mengde" gjør slutt på fakturaer pålydende diverse konsulenttimer eller andre uspesifiserte opplysninger.

Ved kontantsalg til forbruker trenger ikke dennes navn og adresse stå på bilaget.

Dette var bare startsidene i denne e-boka

Du har her fått en liten smakebit fra én av Risangers rundt 40 e-bøker (pdf). Disse e-bøkene kan kjøpes enkeltvis. De er også samlet - med 80 prosent rabatt! - i den store **DrivBedre-pakken Skatt & økonomi**. Mer info på vårt nettsted www.risanger.no.

I DrivBedre-pakken Skatt & økonomi finner du et vell av informasjon og tips, skreddersydd til bruk for næringsdrivende og små firmaer.

E-bøkene oppdateres jevnlig. Det betyr at innholdet er ajour i forhold til gjeldende bestemmelser.

Som abonnent kan du bruke DrivBedre-pakken Skatt & økonomi akkurat som du selv ønsker: Du kan laste ned én, noen - eller alle - e-bøkene og ha dem lokalt på din egen datamaskin, akkurat når det passer deg selv. Eller du kan lese e-bøkene på nettet, akkurat når det passer deg selv.

Liker du best å lese på papir, skriver du bare ut de delene av den aktuelle e-boka som du vil gjennomgå. Vår garanti er at opplysningene er oppdaterte og kurante.

Skjer det endringer som har betydning for deg som driver firma, får du melding om det i en e-post. Etterhvert som endringene innarbeides i e-bøkene, kan du lese på nettet eller laste ned helt ajourførte e-bøker, eventuelt skrive ut det du ønsker.

E-bokpakkene dekker blant annet disse områdene:

- beste selskapsform
- moms
- skattetips
- fradrag i eget firma
- biløkonomi
- reise og diett
- regnskap og bokføring
- pensjon i eget firma
- trygderettigheter

På kjøpet får du Otto Risangers daglige nyheter om skatt og økonomi på www.risanger.no. Dessuten blir du med i vår eksklusive **svartjeneste** kun for våre abonnenter: Otto Risanger svarer på dine spørsmål om skatt osv.

Les mer om abonnement på våre DrivBedre-pakken Skatt & økonomi her: <http://www.risanger.no/drivbedre-pakken>

Les mer om våre e-bøker her: <http://www.risanger.no/produkter/eboker>

Se på neste side noe av det våre kunder sier.

Dette sier abonnentene om Risangers e-bokpakker

"Jeg har lært utrolig mye dette året som abonnent på DrivBedre."
Liv Janne Brennsæter, RÅHOLT

"Takk for rask ekspedering og godt opplagt stoff. Godt forklarande."
Kåre Solheim, LÆRDAL

"Takk for nyttige og praktiske råd!"
Gunn Helleland, IBT SydVest, LODDEFJORD

"Er meget fornøyd med tjenesten, og synes du gjør en fantastisk bra jobb med den informasjonen du gir oss. Med kun meg selv i enkeltmannsforetak hadde jeg aldri hatt mulighet til å finne ut av denne informasjonen selv."
Jeanette Hustad, Bewebbed, SANDNES

"Tusen takk for kjempegode og lærerike e-bøker!"
Eirik Sandal Lund, Bilde og Tekst ANS, HAUGESUND

"Takker for et meget matnyttig sett med e-bøker og tilhørende nyhetsbrev, det har vært verdt sin vekt i gull for min bedrift som ble startet i mai!"
Kristian Berge Nessa, Cavatina Software AS, TANANGER

"Synes DrivBedre-pakken er et fantastisk bra oppslagsverk."
Svein Hylland, Toppen Trearbeid & Høvleri, ODDA

"Takk for mange gode tips."
Jon-Erik Hammer, daglig leder, V, D & H NUF, FYLLINGSDALEN

"Fin, kjapp og lett tilgjengelig info! Takk."
Johan F. Jakhell, assosiert partner, Tennebø & Partners, OSLO

"DrivBedre-pakken er svært nyttig for meg som har begynt å føre regnskapet selv i år. Du gjør det mulig for meg å få dette til på en bra måte og spare meg flere tusen kroner med dine tips og forklaringer."
Benjamin R. Warin, Impress Presentasjoner, HURDAL

"God og lettlest. Det er fint å få kjennskap til regler og fallgruber. Slikt får vi aldri i forståelig form fra revisorer og ligningsmyndigheter."
Sverre Grøtte, Vare-Nytt Tekstilsenter AS, EIDE